Cursus
Leren van Luther 2020-2021

Spiritualiteit in de Lutherse traditie

Voor wie zich wil verdiepen in geloofsvragen is er al een aantal jaren de cursus Leren van Luther. Elk jaar met een ander thema. Dit jaar is het thema 'spiritualiteit'. Bij de spiritualiteit draait het om het beleven en beoefenen van het geloof. Wilt u zich daar eens in verdiepen, met elkaar over spreken en van theologen leren dan is deze cursus iets voor u.

Spiritualiteit is een veelomvattend en een beetje vaag en zweverig woord geworden. Spiritualiteit gaat om de persoonlijke ervaring van het bovennatuurlijke, het hogere, het geestelijke. Hoe spiritueel bent u? Verschillende aspecten van spiritualiteit komen in deze cursus aan bod.

Protestantse theologie is niet te begrijpen zonder kennis van het gedachtengoed van de kerkhervormer Maarten Luther (1483-1546).
Het gedachtengoed van Luther heeft veel theologen geïnspireerd.
In de cursus Leren van Luther wordt elk jaar op een andere wijze aandacht gegeven aan wat Luther en zijn theologie voor ons in onze tijd kan betekenen.

Deze cursus is voor deelnemers uit alle kerken en voor belangstellenden. In 14 plaatsen door het land wordt deze cursus aangeboden.

Uiteraard houden we rekening met de maatregelen vanwege de coronapandemie en is er voldoende ruimte voor een passende afstand van 1,5 m.
Daarnaast wordt deze cursus ook online aangeboden.

Over de Cursus

Spiritualiteit in de Lutherse traditie

We laten ons in deze cursus door Maarten Luther inspireren, maar niet alleen door hem. Velen kennen Maarten Luther als de hervormer, professor en theoloog. Daarvoor echter leefde Maarten Luther vijftien jaar als monnik (1505-1520). De kloosterlijke praktijken van gebed, Schrift-meditatie, verinnerlijking en zelf-reflectie is hij ook na zijn reformatorische wending blijven beoefenen.

Luther was een diep gelovig mens. Een geloofsleven vraagt ook om discipline en oefening. Spiritualiteit raakt aan het diepste van een menselijk leven. Het spirituele kan op heel verschillende wijzen worden gezocht en vormgegeven. Niet alleen via de weg van het gebed, de weg van verstilling en meditatie, maar ook in de weg van de liturgie en zelfs in de manier waarop we omgaan met lijden en verdriet. We kijken ook naar een spirituele omgang met de Schrift.

In deze cursus die vijf bijeenkomsten omvat, luisteren we niet alleen naar Luther, maar komen er ook andere inspiratiebronnen aan de orde. We leren in de vijf bijeenkomsten de spirituele thema's en aspecten kennen die in de lutherse traditie gekoestert worden.

We gaan in vijf bijeenkomsten op zoek naar de inhoud van vijf kernbegrippen van de spiritualiteit in de lutherse traditie:

I: Spiritualiteit van het bidden
II: Spiritualiteit van het vieren
III: Spiritualiteit van het leven uit genade
IV: Spiritualiteit bij de ervaring van het het lijden
V: Spiritualiteit van de Schrift

LEREN VAN LUTHER 2020-2021

Start: eind september 2020
De bijeenkomsten zijn van 1,5 uur in de middag 14.30-16.00 uur of de avond van 19.30-21.00 uur.
Het cursusgeld bedraagt: € 20 (inclusief Reader en koffie/thee).
Aanmelding bij de plaatselijke coördinatoren (die ook de Reader zullen uitreiken)

Het cursusgeld voor de on-line cursus bedraagt: € 12,50 (Reader wordt toegestuurd)
Aanmelding voor de online (zoom) bijeenkomsten via: lerenvanluther@gmail.com

Over de Bijeenkomsten

I: Spiritualiteit van het bidden

docent: prof. dr. Markus Matthias

Voor Luther was bidden niet vanzelfsprekend. Bidden mag dan door Teresa van Lisieux (in haar Histoire d'une âme) zo mooi beschreven zijn als "het opwaarts bewegen van het hart", maar hoe doe je dat precies? Wat voor gebedsvormen bestaan er en welke rol speelt het persoonlijk gebed in het proces van innerlijke groei? Op welke manier kan bidden je toenemend vertrouwd maken met God of het goddelijke? Hoe kunnen we de nabijheid van God ervaren ook al kunnen wij onmogelijk opklimmen naar Gods ideale wereld? Luther heeft hier spannende dingen over geschreven die we gaan lezen.

II: Spiritualiteit van het vieren

docent: ds. Willy Metzger

Liturgie is het geheel van gebeden, lezingen, ceremonieën en handelingen waarmee we bepaald worden bij de nieuwe werkelijkheid van God en diens heerschappij. In liturgie wordt niet alleen onze verbeelding geprikkeld maar nemen we ook fysiek deel in het zingen, in gezamenlijk gesproken gebeden, in staan en zitten, en in het zich heel bewust 'in een ruimte' bevinden. De schoonheid van die ruimte, de vertrouwde en soms vreemde klanken en beelden kunnen ons boven onszelf uittillen. Kerkmuziek en kerkliederen kunnen daarbij een belangrijke rol vervullen.

III: Spiritualiteit van het leven uit genade

docent: ds. Louisa Vos

Voor Luther is leven uit Gods genade een voortdurende spirituele oefening waarbij we leren hoezeer we Gods vergeving nodig hebben. In de boetepsalm 51 bidt David dat God zijn ogen moge afwenden van onze zonden. 'Zonde' is een leven dat op zichzelf gericht is: je meent dat je je leven geheel zelf in handen hebt, je bent volledig autonoom. Daarmee ontken je hoezeer alles wat wezenlijk is in je leven je geschonken wordt en hoezeer je afhankelijk bent van anderen en de Ander. Wij zijn gemaakt om lief te hebben en geliefd te worden. Naar God en andere mensen toe leven is wat de Schepper heeft bedoeld en dan merk je hoezeer je die genade nodig hebt en waarom we dagelijks om vergeving kunnen vragen.

IV: Spiritualiteit bij de ervaring van het het lijden

docent: dr. Theo van Willigenburg

Lijden kan het gevolg zijn van liefde (je lijdt het meest aan het verlies van wat je lief is), maar veel lijden komt ook voort uit natuurrampen en uit menselijk kwaad. Vooral dat laatste heeft Bonhoeffer moeten ervaren. Daarbij werd het hem duidelijk dat een spirituele weg van omgang met je eigen lijden ons dichter bij de kern van ons bestaan en bij God kan brengen. De Bijbel kent niet voor niets talrijke weeklachtpsalmen waarin God wordt bevraagd en waarin de bidder een innerlijke verandering doormaakt juist omdat hij huilend Gods presentie zoekt.

V: Spiritualiteit van de Schrift

docent: ds. Susanne Freytag

In de protestantse traditie is de eerbiedige omgang met de Bijbel een belangrijke bron van spiritualiteit. Lutheranen in Duitsland kennen een Tageswort (bijbelvers voor de dag) en een Monatsspruch. En niemand zal ooit het vers vergeten dat hij of zij bij de doop heeft meegekregen. We verkennen verschillende vormen van bijbellezing: van de Lectio Continua (waardoor je de vertrouwd raakt met de wonderlijke wereld van de Bijbel) tot aan Lectio Divina ('herkauwend' lezen) en bibliodrama (je identificeren met een bepaald personage). Wie 'in de Bijbel' leeft zal, zoals Luther het heeft gezegd, "verzadigd en dronken worden" van de vele Paasdaden van God en de belofte van het heil in Christus.

Over de Docenten

ds. Susanne Freytag
was vanaf 1996 verbonden aan de Evangelisch-Lutherse gemeente Groningen. Vanaf september 2016 dient zij de Evangelisch-Lutherse Gemeente Zuid-Nederland. Zij was vele jaren lid van de Evangelisch-Lutherse synode en van de generale synode.

prof. dr. Markus Matthias
studeerde theologie en germanistiek in Göttingen, Tübingen, Jerusalem en Strasbourg, promoveerde in Erlangen (Habilitation in Halle a.S) en is sinds 2008 hoogleraar Lutherana aan de Protestantse Theologische Universiteit (nu gevestigd in Amsterdam en Groningen).

ds. Willy Metzger
is predikant van de Evangelisch-Lutherse Gemeente het Gooi in deeltijd. Hij studeerde theologie in Heidelberg en Amsterdam en kwam vanwege de studie theologie in 1987 naar Nederland. Naast zijn werk als predikant is hij in dienst van de Universiteit van Amsterdam, als consultant voor ICT in Onderwijs en Onderzoek.

ds. Louisa Vos
is predikant van de Evangelisch-Lutherse Gemeente Zutphen en Twente. Ze is lid van de Evangelisch-Lutherse Synode en voorzitter van het convent van predikanten en kerkelijk werkers, en op basis daarvan lid van de theologische commissie van de Evangelisch-Lutherse Synode. Tevens is zij als GZ-psycholoog werkzaam in de verslavingspsychiatrie.

dr. Theo van Willigenburg
studeerde theologie en filosofie en promoveerde in Utrecht. Hij is emeritus hoogleraar wijsgerige ethiek en thans verbonden als onderzoeker aan de faculteit Religie en Theologie van de Vrije Universiteit. Daarnaast is hij cantor in de Lutherse Kerk van Apeldoorn.

Over de Locaties

CURSUSLOCATIES	CONTACTPERSONEN
Groningen: Lutherse kerk Haddingestraat 23, 9711KC Groningen	dhr. Rob Kroes robkroes@hotmail.com 06-547 471 08
Leeuwarden: Lutherse kerk Nieuwe Oosterstraat 28-30, 8911KN Leeuwarden	mw. Steffi Schijveschuurder scriba@frieselutheranen.nl 06-331 304 95
Zwolle: Lutherse kerk Koestraat 2-4, 8011 NK Zwolle (ingang via Potgietersingel, achterkant van de kerk)	ds. Margo Jonker margojonker@kpnplanet.nl 038-452 54 08
Hengelo: Lebuïnuskapel Dorpsmatenstraat 40, 7551 BP Hengelo	ds. Louisa Vos louisa.vos@gmail.com 06-441 134 97
Dalfsen: Kerkelijk Zalencentrum 'De Overkant Kerkplein 22, 7721 AD Dalfsen	dhr. Frits Prins prins96@kpnmail.nl 0529-43 32 68
Zutphen: Lutherse kerk Beukerstraat 10, 7201 LD Zutphen (ingang Korte beukerstraat 15, achterkant van de kerk)	ds. Louisa Vos louisa.vos@gmail.com 06-441 134 97
Arnhem: Oud-Katholieke kerk Adolf van Nieuwenaarlaan, 6824 AM Arnhem	mw. Marianne Brussel mariannebrussel@gmail.com 06-212 640 59
Nijmegen: Maranathakerk Steenbokstraat 86, 6531 TH Nijmegen (*)	ds. Susanne Freytag ds.freytag@lutherszuidnederland.nl 06-439 552 83
Culemborg: Lutherse kerk Achterstraat 2-4, 4101 BB Culemborg	mw. Marion van der Werf elg.culemborg@live.nl 06-180 602 36
Den Haag: Lutherse kerk Lutherse Burgwal 7-9, 2512 CB Den Haag	ds. Hanneke Allewijn h.allewijn@protestantsekerk.nl 06-449 603 69
't Gooi: Gemeente Centrum ELG Het Gooi Mecklenburglaan 52, 1404 BJ Bussum	ds. Willy Metzger predikant@elghetgooi.nl 035-692 02 41
Amsterdam: Oude Lutherse kerk Singel 411, 1012 WN Amsterdam (ingang Handboogstraat 4, achterzijde gebouw)	dhr. Guido Leerdam guidoleerdam@gmail.com 06-201 774 99
Eindhoven: Dommelhoefkerk Dommelhoefstraat 1A, 5613 EL Eindhoven	ds. Susanne Freytag ds.freytag@lutherszuidnederland.nl 06-439 552 83

* De cursus in Nijmegen is op 22 oktober is op een andere locatie wordt op de eerste cursusdag bekend gemaakt

Rooster Leren van Luther 2020-2021

		Markus	Willy	Louisa	Theo	Susanne
Eindhoven	middag	29-sep	13-okt	27-okt	10-nov	24-nov
Culemborg	avond	29-sep	13-okt	27-okt	10-nov	24-nov
't Gooi	avond	01-okt	15-okt	29-okt	12-nov	26-nov
Nijmegen	middag	08-okt	22-okt	05-nov	19-nov	03-dec
Ede (on-line)	avond	08-okt	22-okt	05-nov	19-nov	03-dec
Zutphen	middag	06-okt	27-okt	10-nov	24-nov	08-dec
Arnhem	avond	06-okt	27-okt	10-nov	24-nov	08-dec
Den Haag	avond	13-okt	03-nov	17-nov	01-dec	15-dec
Amsterdam	avond	14-okt	10-nov	24-nov	08-dec	05-jan
Groningen	middag	27-okt	17-nov	08-dec	05-jan	19-jan
Leeuwarden	avond	27-okt	17-nov	08-dec	05-jan	19-jan
Dalfsen	middag	03-nov	24-nov	15-dec	19-jan	26-jan
Zwolle	avond	03-nov	24-nov	15-dec	19-jan	26-jan
Hengelo (O)	avond	10-nov	01-dec	22-dec	26-jan	02-feb
Online	avond	17-nov	08-dec	12-jan	02-feb	09-feb

Tenzij anders vermeld vindt de cursus plaats aan het begin van de avond van 19.30-21.00 uur.
Middagbijeenkomsten zijn van 14.30-16.00 uur.

Minimale deelname van de cursus op een locatie is 8 deelnemers.

Of er een afsluitende bijeenkomst (fysiek) komt voor alle deelnemers (met een film) hangt af van de ontwikkelingen in het najaar rondom COVID19.

Kosten:
Cursus op locatie: € 20,- (inclusief reader die tijdens de eerste bijeenkomst wordt uitgereikt)

Het cursusgeld voor de on-line cursus: € 12,50 (Reader met rekening wordt toegestuurd)
opgeven via e-mail: lerenvanluther@gmail.com met naam, adres en telefoonnummer.

Aanmelden voor de cursus

Wilt u zich aanmelden voor de cursus stuur dan een e-mail (of bel) naar de contactpersoon van de cursuslocatie waar u de cursus wilt volgen.
De kosten van de cursus kunt u contant betalen op de eerste bijeenkomst.
Aanmelding voor de online (zoom) bijeenkomsten via: lerenvanluther@gmail.com - naam en adres doorgeven.